

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrt leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrt leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štempelj za 30 kr.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Zadnji poskusi.

X. Četrti že poskus nemško-pruskega centralizma razbija poslopje avstrijske države: „volitvena reforma“, in kakor „divji lov“ spremljajo jo furije zdivjanega absolutizma, one furije, katere so bojoarskemu plemenu v posebno last pripale. Ta poskus je ljutejši nego vsi prejšnji, ker — Avstrija neče še nemškemu molohu sama v požiralo zlezti. Odtod ta bezkrajna besnost, to divje riganje na vse, kar je človečnost s težavami sezidala ter kot pravo utrditi si prizadevala. Obupnost je naše centraliste uprav zdivjala.

A kamo vede ta posilnost? — K propadu! Kajti naša država, razburjena v svojem drobu, mora kmalu začeti svoje oslabljenje čutiti. Moralično je ona itak svojo rolo že izigrala; ona živi še samo o spominih, kateri pripadajo predcelotnej nje dobi. Ko se je ona kot celoto ustanovila in kot taka razvijati jela, morala je to storiti na razvalinah drugih držav, na gaženji prava, na poteptanih ostankih omike in človečnosti. Samó z nenravstvenimi sredstvi mogla je in mora še ona sedaj svoj krivi cilj, centralizem à tout prix, svoj forsirani nemški ideal dosežati, — makar bi med tem do tal razpadala.

Kakor je Schiller resnično dejal: da iz zla se ne more nego zlo porajati, takó prvi krivi korak vede k drugemu, tretjemu, dokler kriva blodnja postane sistema, sistema upropastjenja naše dinastije in monarhije; kajti do tega je nekaterim ljudem.

Najbližji nasledek neuslišanega notranjega razburjenja bode upad in propad našega državnega kredita. Na Ogerskem se je to že v vsem blesku nagote pokazalo. Predolgi, čisto otročji in zares strahoviti (v svojem ovajanji) govor Kerkapolja, finančnega ogerskega ministra, je nehoté razkril vsaj polovico zagrinjala, katero še zdaj sramežljivo zakriva mnenje Evrope o nas. Niti 54 milijonov nij vredna ta dičena Ogerska!? — Ali to res le Ogerskej velja? Nij li Ogerska del ene (kakor bi imela biti) „avstrijsko-ogerske monarhije“, katera ima enega in tistega vladarja? Človeško telo ne more živeti, ako mu polovico odsekaš! In menite li, da naš cislajtanski kredit po teh homatijah cvete? Gotovo ne! Saj je prekonservativni karakter finančnega skopuha dobro znan, kateri se ne navdušuje ni za federalizem niti za centralizem, nego za red, za mirni razvoj, za redno opravljanje državnih poslov, za slogo, mir in zadovoljnost privržencev kakovi državi. Za nove sisteme, pri katerih vse kipi, kakor pri volilnej reformi — ki uprav v zdvajanje spravljaja vsakega pripadnika tej državi — za take

reforme ne dobodete med finančnimi ljudmi obožateljev!

O drugih nasledkih — n. pr. našej armadi, ki je silno razpoljena in razdvojena kakor prebivalstvo samo — nij treba ni govoriti.

Zató pozor, rojaki! Povzdigujmo svoje glase pred najvišjim prestolom; storimo svojo dolžnost krepko, navdušeno! Zató naprej!

V Ljubljani, 10. februarja.

Prošnja do cesarja.

— Iz Metlike 8. februarja se nam piše: Naš mestni zastop je enoglasno pristopil peticiji do cesarja, katero je tudi mnogo drugih meščanov podpisalo. Branimo svoje pravo postavno, pa odločno! Podpisane pole Vam priložim.

— Iz Menišije na Notranjskem nam piše rodoljub 8. febr.: Prošnja do cesarja zoper volilno reformo smo tukaj vsi podpisali, ter jo Vam pošljem s 135 podpisi, da jo blagovolite na svoje mesto odpraviti. Slava vrlim narodnjakom!

— Iz Sevnice na Štajerskem se nam poroča 9. febr.: Prošnja do cesarja se podpisuje po vsem našem okraji. Vsi čutimo krivico, katera nam Slovencem preti po volilni reformi, zato hočemo kakor en mož stopiti pred svojega vladarja, ter mu odkritosrečno razpolagati svoje težnje in opravičene želje.

— O postopanju c. k. okr. glavarja v Litiji g. Schönwettera glej dopis v denšnjem listu.

— Iz Ribnice na Dolenjskem 9. febr.: Tudi naša Ribnica ne zaostaja, kadar gre za pravice slovenskega naroda. Naš občinski odbor in sploh, kar je veljavnih možev, so vsi s svojim lastnoročnim podpisom potrdili, da se z dušo in telesom skladajo s prošnjo do cesarja, katero je odposlalo pol. društvo „Slovenija“. (Pole s podpisi smo že prejeli. Ur.)

— Iz Dolenje Vasi na Dolenjskem 9. febr.: Ves občinski zastop z našim g. županom na čelu je podpisal peticijo do cesarja. Živela sloga med Slovenci! (Podpise prejeli. Ur.)

— Iz Bleškega Kota na Gorjuškem 8. febr.: Da si zarad visokega snega se težko shajamo, so vendar vsi posestniki, katerim je v roke prišla peticija do cesarja, jo radostno podpisali ter žele, naj bi se uslišal glas našega naroda pri najvišjem prestolu.

— Iz Zaveca na Štajerskem se nam piše 8. febr.: Pole s peticijo na cesarja se tudi po vsej savinski dolini pokrijo s podpisi.

— Iz Notranjskega se nam naznanja, da je okrajni glavar Ogrinec, vreden

sodrug Šenvetra in Fladunga, poslal vsem občinam ukaz, da ne smejo prošnje do cesarja podpisavati, pa da vendar si slovensko ljudstvo ne da braniti pota do svojega vladarja in da povsod podpisujejo prošnjo do cesarja.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V poslednji seji državnega zbora 7. febr. nič zanimivega nij bilo na dnevnem redu. Obravnavalo se je samo o raznih peticijah. Pri eni teh peticij pa je dr. Rechbauer se spuščal v principiijelno vprašanje zastran uredjenja cerkvenih razmer glede patronatov. G. Sparovic, lastnik studeniške grajščine blizu Poličan, se je namreč obrnil do državnega zbora s prošnjo, naj se odpravi cerkveni patronat s vsemi svojimi pravicami in dolžnostimi. Mi g. prosilecu radi verjamemo, da so mu sitne patronatske dolžnosti, a baš studeniška grajščina se je o svojem času iz religioznega fonda za tako nizko ceno prodala (če se ne motimo za kakih 25.000 gl. namesto 150.000 gl., kolikor je bila cenjena), da bi vsakako pri odpravljenji patronata morala taka posestva povrniti, za kolikor so jih lastniki precen v roke dobili. Da pa se patronat odpravi, je res treba, kajti nedostatki so veliki, in baš od strani studeniškega patronata so nam znane čudne prigodbe, kako se dobe fare. Sicer pa je sedaj neki temu patronu odvzeta pravica, župnike imenovati. Dr. Rechbauer je rabil to priložnost, ministerstvo opomniti, da še zmirom nij predložil obljubljenih postav glede uredjenja razmer med cerkvo in državo. Peticija se je izročila ministerstvu za nauk in kultus v daljno obravnavo. Prihodnja seja državnega zbora je denes v torek, in je na dnevnem redu drugo branje postav zastran sestave porotniških listov. Ali se bode predložila volilna reforma, nij znano; najbrže še ne.

Na Češkem neusmiljeno konfiskujejo časnike. Odkar general Koller hoče zadušiti peticijsko gibanje, katero se je 24. januarja z razglasom znane peticije po vseh čeških listih počelo, do denes, je bila „Politik“ 12krat, reci dvanaajstkrat v 16 dneh konfiskovana. Neverjetno in vendar resnično! Kakšen hrup je pod Hohenwart-om nastal, ko je „N. Fr. P.“, ki je vsak dan izbljevala svoj žolč na ministerstvo, bila samo enkrat konfiskovana! In sedanja, tako zvana liberalna era ne pozna drugih sredstev, nego posilnega zadušjenja javnega mnenja. S pravico si je to ministerstvo zaslužilo pridevek „Konfiscirministerium.“

Vnanje države.

O srednje-azijskem vprašanji je angleški minister Granville govoril v gospodski zbornici angleškega parlamenta: Meseca oktobra sem poslal noto ruskemu kabinetu, v kateri sem razložil mnenje angležke vlade zastran mejne črte. Gorčakov je v svojem odgovoru konstatoval, da je Rusija zadovoljna z velikim delom predložene mejne črte, navetu glede province Badakšan in Vakan pa ne more pritrditi. Po pogovoru s Šuvalovom sem poslal depešo lordu Loftus-u v Petro-

grad, v katerej sem izrekel, da se je grof Suvalov začudil, da je na Angležkem nekaka agitacija in razdraženost zoper Rusko, v tem ko ruskemu carju nij znano nobeno vprašanje, katero bi moglo dražiti dobro porazumljenje med Angleško in Rusijo. Sicer še niso vse, djal je Suvalov, posameznosti dogovora med Clarendon-om in Gorčakov-om zastran meje v Afganistanu dognane, a to vprašanje vendar ne sme dobre razmere med obema državama motiti. Car je privolil skoro vse, česar je angleška vlada zahtevala, samo točka gledé Badakšana in Vakana še nij dognana. Car ne misli, da bi to vprašanje moglo hiti povodom kake difference; car je trdne volje, da se to ne bode zgodilo. Ekspedicija v Kivo ima samo namen, roparske napade Kivanov zabraniti in istih 50 ujetih Rusov osvoboditi, ne pa si prisvojevati zemlje. Grof Suvalov je to najodločneje potrdil. Granville dostavi, da se mu te izjave tako imenitne zde, da bi bil pripravljen, kako formalno pogodbo skleniti.

Na **Ruskem** delajo priprave za ekspedicijo v Kivo; veliki knez Nikolaj in vojvoda leuchtenberški gresta v kratkem na bojišče. General Kaufman pa se je že odpravil.

V zbornici **pruski** je bila debata o interpelaciji Vierzbinskega zastran učnega jezika na gimnazijah pozenjskih. Učni minister pravi, da nema nobene postave o rabi poljskega jezika ter skuša opravičevati vpeljavo nemškega mesta poljskega učnega jezika z istimi frazami, katere smo mi avstrijski Slovani vajeni slišati iz ust naših ministrov in njenih organov, kadar gre proti slovanskim jezikom.

Dopisi.

Iz Litjskega okraja 8. febr. [Izv. dop.] (C. kr. šikane proti podpisovanju slovenske peticije do cesarja.) Gospod c. k. okrajni glavar Schönwetter v Litiji, je bil kakor znano poprej v Celji. Kako je tam delal z vso birokratično nemško brezobzirnostjo ob volitvah, in sploh povsod proti Slovincem, to pričajo vsi tečaji „Slovenskega Naroda“ in drugi časopisi. A ker je bil kljubu svoji ustavoverni brezobzirnosti vendar (za kazni) v Litijo prestavljen, nij tu delal politično skoro nič, najbrž spoznavši, da tukaj nij polja zanj.

Podpisi slovenske peticije na cesarja so nemškutarskega „leva“ v Schönwetteru zopet vzbudili, in začel je po Litjskem okraji delati proti Slovincem. Komaj je namreč izvedel, da se peticija na Nj. Vel. cesarja podpisuje, brž je svoje oblastne „massregle“ napravil proti onim, ki so peticijo podpisali ali za podpise skrbeli. Med drugimi je njegova nemškutarska jeza zadela občinskega tajnika g. Bevka, nekega g. uradnika, ki je narodnjak, posebno pa vrlega g. Blaža, krčmarja in trgovskega agenta v Litiji. Poslednjega, namreč g. Blaža, je c. kr. okrajni glavar Schönwetter 6. t. m. k sebi poklical in ga zavoljo slovenske peticije na cesarja začel inkvirirati, kakor kacega zločinca. Pri zakljenjenih durih ga je izpraševal, kdo mu je adresu poslal kdo je podpisal; in je sam protokol pisal. G. Blaž nij nikogar podpisnikov imenoval, kakor hotiškega fajmoštra, kateri mu je sam rekel, da kot mož ve, kaj podpiše in tudi hoče odgovor dati za svoj podpis, ter je g. Blaža pooblastil naj ga povsod imenuje. (Živio! Ur.) Dalje je g. Schönwetter razlagal g. Blažu, kako so Nemci dobri (!) za nas, da nam bodo denarja dali za naše šole itd.; pa mu je gospod Blaž pokazal „Slov. Narod“, v katerem so v prvem članku

našteti grdi priimki, s katerimi nas Slovence Nemci („Tagblatt“) psujejo. Gospod c. kr. Schönwetter je bilo sram tega pobitja in nij si mogel nasproti g. Blažu kaj drugega, nego da je „Tagblatt“ dementiral in rekel: „to piše en sam človek, Nemci ne mislijo in ne pišejo tako.“ (Zakaj nij uradna „Laib. Ztg.“ dementirala še nikoli noben strupen članek „Tagblatta“? zakaj nij bil še nikoli noben nemšk list konfisciran zaradi še gršega zabavljanja na Slovence, pač pa se naši organi konfiskujejo? Ur.) Celo uro je g. Blaža zaprtega pri sebi držal in mu na zadnje še pridigoval, da kadar bode 50 let star (g. Bl. jih ima 40) bo ravno tako mislil kot on, ter se sklicaval na g. Svetca (!), kateri zdaj o direktnih volitvah tako sodi kot on, da si je v svojem 40. letu drugače sodil. (Po Schönwetteru prihaja torej politično spoznanje v 50. letu.) — Kljubu vsemu temu pak so peticijo podpisali vsi Litijci in okoličani in se ne dajo odstrašiti od podpisovanja.

Iz Kočevsko-ribniškega okraja, 8. febr. [Izv. dop.] (Terorizem vladnih organov proti peticiji do cesarja.) Da bode svet videl, kako c. kr. organi zapirajo ljudstvu pot do Nj. Vel. cesarja, naj „Slov. Narod“ priobči sledeči razglas našega okrajnega paša Fladunga v izvirnem tekstu:

Nr. 11/Praes.
An die löbliche Schulleitung
in
Nach einer mir zugekommenen Mittheilung soll es versucht werden, für die vom politischen Vereine „Slovenija“ gegen die Wahlreform und gegen die derzeitige Regierung an Seine Majestät den Kaiser gerichtete Petition im ganzen Lande Krain demonstrativ Unterschriften zu sammeln.

Es ist selbstverständlich, dass ich einem solchen Treiben der Verfassungsfeinde nicht gleichgültig bleiben darf, und ich verbiethe unter Einem mit aller Strenge unter Androhung der gesetzlichen Strafe die diesbezügliche Unterschriftensammlung in öffentlichen Lokalen, Gasthäusern, Schulen etc. sowie jedes Kolportieren von derlei Bügen. Bei der Verfassungstreue der löblichen Schulleitung darf ich daher annehmen, dass dieselbe jedes derartige an sie gestellte Ansinnen entschieden zurückweisen werde, wobei ich für den unerwarteten Fall, als ich mich in obiger Annahme täuschen, und solche Unterschriftensammlungen in der dortigen Schule zugelassen werden sollten, darauf aufmerksam machen muss, dass ich bemüssiget wäre, den Fall, ausser der gesetzlichen Abstrafung zur Kenntnis der vorgesetzten Schulbehörde zu bringen.

Gottschee, am 4. Februar 1873.

Der k. k. Bezirks-Hauptmann:

Fladung, m. p.

Županom pak je poslal sledeče:

„Št. 11/pr.

„Občinskemu glavarju

v

„Po enim naznanilu bo poskušano, za prošnjo, ktero je politično društvo „Slovenija“ zoper volitna prenareja in zoper sedajno vladarstvo do c. k. Veličanstva namenilo, podpiše po celi deželi kranjski nabirati.

Samo od sebe se zastopi, da jest k temu početju ne morem mirno gledati, toraj oestro prepovem in z kaznijo žugam, da se ne smejo

v te zadev podpisi, ne po hišah, ne v gostilnicah in ne v šolah al drugih javnih sobah nabirati.

Za tega voljo zapovem občinskemu glavarju pod kaznijo §. 98 občinskega reda oestro paziti, da se omenjeni podpisi nikjer ne bodo prenašali, katere ima glavar, ako jih zasledi brez vsiga pregovora preč vzeti in men poslati z naznanilom, kedo da jih je okrog nosil alj izdal, da se zamore kaznovati.

Upam od vdanosti občinskega glavarja do c. k. Veličanstva in njihove državne vlade, da bo pri tem nepristransko, oestro in vestno se obnašal, in mu ukažem, mi berž poročiti, ako v te zadev kaj pozve.

V Kočevji 4. svečana 1873.

C. k. okrajni glavar:

Fladung, m. p.“

Razen tega je žandarmom naročil okolo potovati in vsacega precej zapreti, ki bi peticijo na cesarja podpisal. To je naša liberalna ustavnost, to ilustracija naših ustavnih pravic, da sme vsak državljan peticionirati.

Iz Ribnice na doljenj Kranjskem. 8. febr. [Izv. dop.] Kakor je živahno gibanje na narodnem, sosebno socialno-narodnem polji po vseh krajih naše mile Slovenije razširilo se, tako tudi mi Ribničanje ne ostajemo za drugimi slovenskimi brati zadaj. Nov dokaz temu je bila Vodnikova beseda v naši narodni čitalnici 2. t. m., katere so se udeležili domačini odličnejšega stanu iz sosednjih krajev in domačega trga v tako obilnem številu, da so bile jako prostorne sobane prepolne. Predsednik Tomažič je govoril slavnostni govor. S posebno zadovoljnostjo so slišali Ribničanje, da je Vodnik, naš narodni buditelj, pet let tukaj v Ribnici kaplanoval in da živi še danes več starih ljudij v Ribniškem kraju, katere je Vodnik krstil. Hvaležni se moramo pokazati temu neumrlemu rojaku, dejal je predsednik, ako se složno vsi trudimo za razvijanje svoje slovenske narodnosti in mile naše domovine. — S posebno pohvalo je sprejelo občinstvo igro „Župan“, katero so naši igralni diletanti g. K. Adamič, gospodičina Micika Oražmova, g. Sencičar, g. Gederer, in Miha, komi g. Turka, izvrstno igrali. Ravno tako so bili sploh jako hvaljeni vrli ribniški pevci, pod vodstvom g. Raktelja, ki so nas pri skupni večerji zabavali. Vsem hvalo!

Iz Gorice 6. feb. [Izv. dop.] Huda burja je razsajala včeraj v goriški okolici, vendar je prišlo lepo število okoličanov in Ajdovcev k občnemu zboru našega političnega društva „Soča“. Izmed v mestu bivajočih udov nij bilo menda razen odbornikov nobenega in iz starega tabora sploh nobenega. Zakaj neki ne? Vsaj ste obe točki dnevnega reda, „narodne srednje šole“ in „nasprotovanje volilni reformi“ taki, da se ob istih popolnem vjemajo vsi Slovenci, naj bodo uže stari ali mladi. V ljubljanski „Sloveniji“ ste obe stranki složno obsodili volilno reformo, in dotično spomenico so sestavili tudi zastopniki obeh strank. Ko je pa „Soča“ o tem vprašanji zborovala, so posamezni stari le pred durmi vohali, čez prag si niso upali. Pa naj bo uže kakor hoče, zdaj so strune jako napete, menda se bodo s časoma vendar vdale, in prava solidarnost vseh Slovencev brez razločka v tako važnem vprašanji se bode pokazala vsaj v tem, da bodo slovenski možje vsi

stari in mladi hiteli podpisati one adrese do presv. cesarja, katere smo razposlali v ta namen po vsem Goriškem. Kot ces. komisar se je udeležil občnega zbora „Soče“ g. okrajni glavar baron Reebach. G. predsednik dr. Lavrič je odprl sejo ob 1½ uri popoldne potem pa oddal predsedništvo g. Doljaku, ker je imel on sam poročati o prvi točki dnevnega reda. Na to je v temeljitem govoru razložil korist in potrebo narodnih srednjih šol, in kako protinaraven in po vsem slab je sedajni sistem podučevanja s pomočjo nemškega kot učnega jezika. Po daljši razpravi tega predmeta je zbor soglasno pritrdil, da se popolnem vjema z deželno-zborskim sklepom v zadnji sesiji, po katerem naj bi se naše srednje šole preustrojile na narodni podlagi, in se nemškemu jeziku odkazalo med učnimi predmeti tisto mesto, katero mu gre ozir jemaje na naše politične razmere. — Društvenemu odboru se je naročilo, naj sestavi v tem zmyslu peticijo, naj vabi slovenske občinske zastope na Goriškem, da ji pristopijo in naj jo potem odpošlje vladi! — O drugi točki, to je o volilni reformi je poročal g. Viktor Dolence v odborovem imenu. To vprašanje se je še obširneje razpravljalo, kakor prvo, in končno se je soglasno sprejel predlog, da pristopi društvo „Soča“ adresi, katero je sestavilo društvo „Slovenija“ v Ljubljani in katera se podpisuje po vsem Slovenskem v jasen dokaz, da smo vsi Slovenci uže duševno zedinjeni in v tem vitalnem vprašanju složno vsi ene misli. — Odboru se je naročilo, naj za to skrbi, da bodo v prvi vrsti slov. občinski zastopi, kot taki, adreso podpisali, ker je njihovo odobrenje, sklenjeno v rednih starešinstvenih sejah, gotovo veljavniši, nego samo podpisi posameznikov. Sicer naj bo pa tudi vsem drugim na voljo dano, da adreso podpišejo. Zatorej naj bo posebno vsem rodoljubnim gospodom županom priporočeno, da zaslišijo o tej velevažni stvari svoja starešinstva in da zabilježijo dotični namerovani volilni reformi gotovo povsod protivni sklep z uradnim pečatom in s podpisi vseh občinskih zastopnikov pod adreso do Nj. Veličastva. Ako bodo vsi, ali vsaj skoro vsi zastopi to storili, bo to najzanesljiveje poročilo presv. cesarju, da goriški Slovenci, vneti kolikor za pravico toliko za blagor Avstrije, ne maramo za tako volilno reformo, katera bi bila za vse takraj Litave bivajoče nenemške narode pogubonosna, ampak da zoper njo slovesno protestujemo. Občni zbor „Soče“ je končal ob 3½ uri popoldne.

Ravno ko sem hotel odposlati svoj dopis, pozivem, da je okrajni glavar k sebi poklical društvenega predsednika g. dr. Lavriča in mu ostro prepovedal, da odbor „Soče“ ne sme razpošiljati niti peticije zastran srednjih šol, niti adrese do Nj. Vel. županstvu, ker mu društvena pravila ne dajejo te pravice. Sicer bi se zoper društvo postopalo s postavnimi sredstvi. Kaj tacega in še več smo pričakovali, ker nam je znano, kako izvrstno znajo organi sedanje vlade tolmačiti društveno postavbo in dlako v jajcu zasledovati v pravih ustavi neprijaznih političnih družtev. Odbor Soče se mora udati tej prepovedi, — a rodoljubna županstva bodo pri vsem tem vedela, kaj jim je storiti z adresami zoper volilno reformo, katere dobijo ne po odboru Soče, ampak po privatnih rodoljubih. Na

noge goriško-slovenski župani in rodoljubi vsi zoper volilno reformo!

Domače svitari.

— (Dr. Razlag) je imenovan za poverjenega tolmača hrvaškega jezika pri c. kr. sodnji v Ljubljani.

— (Slovensko gledališče) v Ljubljani je zopet zadnjo nedeljo s predstavo Nestrojevega „Lumpaci-vagabunda“ zadovolilo. Igralci in igralki so dobro igrali in prav dobro peli. Tudi blagajnik dramatičnega društva je gotovo zadovoljen, ker so bili vsi prostori, sosebno parter in galerija, natlačeno polni. — Grajati gre samo gledališčnega slugo, ki je nerodno prezgodaj na koncu igre zastor spustil, tako da občinstvo nij vedelo, ali je že konec ali še nij. Ker so se take manipulacije g. „teatermojstra“ v slovenskih predstavah že večkrat prigodile, v nemškem pa še ne, mislijo nekateri, da mož to nalašč dela. Trebalo bi mu na prste pogledati.

— (Časopis „Glas“) izhaja kakor znano, kot mali tednik v Gorici. Med tem ko je vse slovansko časopisje popustilo v denšnjih politično težkih časih domače prepire, po tem bornem „Glasku“ vse gomezi domače polemike in pike. Posebno v zadnjem listu nek božji mož iz vipavske doline kakor divji Indijanec maha svoj krščanski tomahavk nad glavami slovenskih liberalcev, katere „strupene gade“ bi rad „uničil“ itd.

— (Ložka čitalnica v Starem-trgu) napravi 16. febr. v g. Pečetuvi dvorani veselico s sledečim programom: Kazališčina igra „Muteč“, petje in ples; vstopnine plačajo gospodje 50 kr., gospé 20 kr. Začetek ob 7 uri. K tej besedi vse rodoljube uljudno vabi Odbor.

— (Sneg.) Železniški vlaki se vsak dan za več ur zakasne vsled snega, kateri je v poslednjem tednu padal. Na krasu burja mete, da sneženi plugi skoraj ne morejo prodreti skozi visoke kupe snega. Gospodarjem, zlasti vinorejcem ta kasni sneg nij po volji. V vinogradih se po svečnicah navadno začena prva kop in letos je vse kazalo, da dobimo zgodnjo pomlad in da se bode delo v vinogradih lahko opravilo. Sedaj pa nij upati pred marcom, da skopne sneg, posebno če bode tudi mraz še pritiskal.

— („Narodna šola“) je že blizu 500 gld. nabrala. Odbor je tedaj sklenil, z razpošiljanjem učil na vse prave ude začenjati. Vsak ud plača na leto 1 gld., in dobi za ta znesek učila, katera bodo pri ugodnem stanju društvene blagajnice gotovo več znašala, nego letni donesek. Zato bi se naj podvzivali vsi slovenski učitelji in slovenske šole ter pristopili društvu. Slovensko občinstvo je v kratkem času darovalo 500 gld., naj tudi tisti ne zanemarjajo pristopiti, katerim je v prvi vrsti namenjena „narodna šola“.

— (Kupčijski ples) v soboto je sicer bil precej dobro obiskan, plesalo je kvadrilo okolo 50 parov; pa plesačestilci, kateri so tudi prejšnja leta bili na tem plesu, trdijo, da nij bil tako animiran niti prostori tako okusno okinčani, kakor tedaj, ko so ga narodni trgovci aranžirali.

— (Ukraden zvon.) V Dornberzi blizu Gorice je bil te dni zvon iz zvonika tamošnje cerkve ukraden. Tatovi se še nijso našli.

— (Iz Gorice) se nam piše 8. t. m.: Tukajšnji slovenski trgovec g. Hadolin je nad svojo štacuno v gospodski ulici napravil desko z nedolžnim slovenskim nadpisom: „M. Hadolin. Prodaja jedilnega i kolonijalnega blaga“. Kako — naivni smo Slovenci v Gorici, lahko vidite iz tega, da nas je prav veselilo, da se je v naši Gorici našel mož, ki je imel toliko poguma, da je svojo pošteno firmo tudi pošteno po domače zapisal. A naše Furlane i povlašene slovenske uskoke je ta nadpis tako v oči bôl, da so ga nocoj po noči s črnilom pomazali. Nij dvombe, da so ta vrli čin storili plačani fakini i ponočni potepuhi, plačani baš od izobraženih (?) privržencev one stranke, ki nam Slovencem, kadar gre zoper Nemce, ponuja svojo pobratimijo. Da je moja trditev resnična, posname se lahko iz tega, ker možje, katerih shajališče je „café nazionale“, ta najnovejši čin goriško-furlanske kulture kar na glas odobravajo. Gospôda slavna, naučite se preje nekoliko pravicoljubja in vedenja, kokoršno se v poštenu človeški družbi spodobi, potem stoprv nam pridite z vašo italijansko-slovensko zvezo. Z barbari se Slovenec niti v politiki ne more bratiti. — G. Hadolinu pa želimo, da bi bi ga njegova počrnjena slov. firma Slovencem v Gorici in na kmetih posebno priporočala.

Razne vesti.

* (Dunajsko mesto) je l. 1872 pojelo 164.430 volov (cent po 26 do 37 gl.), 180.000 telet, 179.000 svinj, (žudno ker je Dunaj že skoro ves židovsk), 47.000 kozličkov, 183.000 ovac in 2802 konjev; dalje 1.089.776 razne kuretine, 11.883 zajcev in 25.249 funtov rib. Moke se je uvažalo 3.800.000 funtov, jaje 41 milijonov, sirovega masla, 2 milj. funtov, masla 368.000 funtov in svinjske masti 666.000 funtov.

* (Umor v norišnici.) V Ybski norišnici na Avstrijskem je eden tamo zaprtih blaznih svojega tovarša blaznega duhovna umoril. Duhoven je namreč temu blaznemu večkrat čital iz knjig ter se mu je enkrat bil zameril. Blazni ukrade na dvorišči sekuro iz drvarnice, in ko pride duhoven k njemu, ga blazni s sekuro trešči po glavi, da duhoven koj mrtev obleži. Ko čuvaji prihite, se blazni mirno pusti prijeti in odpeljati, kakor da bi se ničesa ne bilo priperilo.

* („Crnogorac“) je po magjarski vladi zabranjen za ogersko državo; vlada pa še toliko ne, da bi ta svoj ukaz naznanjala listu ali saj dala po pošti vrniti na Ogersko poslano iztise lista. „Crnogorac“ vsled tega oponaša Magjarom, da so še hujši od Turkov. „Tudi turška vlada,“ piše v poslednjem listu, „zabranila je „Crnogorca“ za vso Turško, pa ona nam je saj vrnila liste z dostavkom, da je naš list za Turško prepovedan in objavila je raji, da bode vsak, kdor čita „Crnogorca“, zaprt in dobi 25 po podplatih!

* (Črnogorski knez) hoče v Dobrovniku poseben konzulat ustanoviti in je to svojo željo že avstrijski vladi naznanjal; pa, kakor „P. L.“ poroča, temu protivijo resni mednarodni pomislili. Radi bi poznali te pomislilke; mar avstrijska vlada Crnogoro še vedno smatra kot Turku podložno državo? Drugih pomislilov si saj ne moremo misliti.

* (Perzijski šah.) Nassr-ed-Din, pride prihodnjo pomlad v Petrograd v goste. Šah je 43 let star in bode prvi perzijski soverén, kateri gre čez meje svoje države, da potuje po inozemskih krajih. Spremljan bode od dveh princev in 50 dvorjaninov ter bode v Petrogradu v Eremitagi (pozimski carjevi palači) stanoval.

Narodno - gospodarske stvari.

— Delniško društvo „**Ljubljanska stavbena banka**“ (Laibacher Bau-bank) se snuje v Ljubljani. Želimo, da se to društvo skoraj ustanovi in nam sezida nekoliko novih hiš. Menda nikjer se stanovanja za rodbine tako težko ne dobé, kakor tukaj; novo društvo bode tedaj našlo obširno, plodonosno polje za svojo delavnost.

— Štajersko društvo za vinotrštvo se je ustanovilo in ima svoj sedež v Gradci. Namen društva je trženje z vinom, potem podpiranje produkcije in prometa pridelkov vinoreje. V upravnem odboru so večidel mariborski vinorejci.

— Po novi delniški postavi, morajo delnice, katere so vpisane na ime, se vsaj na 100 gold. glásiti, vse druge pa saj na 200 gld. Če pa ves ustanovni fond ne presega 500,000 gld., in se delniško društvo ne peča z banknimi opravili, se smejo delnice na 50, oziroma na 100 gld. glásiti. Za vključenje firme se terja 1. dokaz, da je ves kapital po podpisih pokrit, in imenik, stan itd. vseh podpiscev; 2. potrdilo, da je najmanj 60% kapitala vplačanega; 3. dokaz, da so vsi podpisni zadovoljni, če se nij vse v gotovini vplačalo in 4. dokaz, da se je upravni odbor postavno volil. Nove delnice se ne smejo izdavat, dokler prve niso vplačane. Vsak podpisec se zaveže, saj 60% podpisane zneska vplačati.

Poslano.

Ker je „Slov. Narod“ štev. 25 prinesel dopis „Od gorenje Savinske doline“, v katerem dopisnik mene in mozirsko šolo napada, prosim, blagovolite sledeče vrstice sprejeti: V dokaz, da mozirska šola, „odkar so nove šol. postave uvedene“, nij „dosta slabeje obiskovana“, navedem števila učencev po redu od vsakega leta in začnem s 1860. letom, v katerem je bilo 61, potem 72, 75, 83, 98, 105, 110, 126, 123, 113, 113, 125, 139 učencev. Tudi znamenja šolskih zamud niso bila v dobi pred novo šolsko postavo nič redkeja, kakor sedaj. To spričujejo šolski zapisniki. Vidi se, da ima letos naša šola 139 učencev, kolikor jih še nikdar poprej nij imela. Tu še niti eden nij zaradi šolskih zamud po novi šolski postavi na odgovor pozvan, ali celo kaznovan bil, kar se po drugih krajih čestokrat godi. O ugodnem uspehu mojega podučevanja so se lani pri skušnji konec šol. leta krajni in okrajni šol. svetovalci in drugi gospodi prepričali, ki so do konca nazočili, a ne hitro iz šole bežali, ker niso videli Hermanovih tabel na steni, katere pa nemajo zlatih okvirov, ampak le priproste črne. Kedaj in kako bodem omenjene table rabil, sem in še bodem ako treba, povedal takim, ki imajo za to kaj razuma in odločilno besedo. Prvo leto, ko smo jih dobili, so bile v šoli razvešene, a prepričal sem se, da nij prav, ako so vsak dan razna učila po šoli razpostavljena, ker to pozornost učencev pri podučevanju v raznih predmetih moti. To mi je tudi poprejšnji nadzornik g. Franc Hafner potrdil. „Kam so prišle“ in kje so hranjene omenjene table ne „zna“ samo „bog“, ampak znam tudi jaz, zna kraj. šol. svet, zna okrajni šol. nadzornik.

Otroke podučujem ne samo v gornjih 2, ampak 3 razredih in ne od 9. do 11., ampak od 9. do 12. ure predpoldne, in popoldne od 1. do 3. ure prvece prvih dveh let, katerih je letos 79, in potem še od 3. do 4. ure tiste otroke, ki več podučevanja želé. Štiri od teh mi plačujejo, a 16 drugih podučujem zastonj, ker so marljivi in sposobne glavice, in jih toraj želim podučiti in izuriti, kolikor se bode dalo. To mora gosp. dopisnik dobro vedeti, „ki okoliščine našega okraja dobro pozna.“ Koliko truda mi še podučevanje v petji posebej prizadeva, to vé le tisti,

ki se je kedaj s tem pečal. Jaz mislim, da se bodemo ravno z olikanim narodnim petjem sčasoma v družbi čez divji trušč in pregošči prepričali. Naš kraj že davno potrebuje ikakega narodnega društva, in mnogi rodoljubi ga ravno v Mozirji žele, žalibože da se dosedaj še nij ustanovilo. Tržka občina je res leta 1868 — tedaj sem jaz v Mozirje prišel — od države 100 gld. v pripomoček dobila, da si vrt za trsje, sadne in murbina drevesa pripravi. Ta pripomoček se je zaračunal za sledeče: 1. za plačilo delavcem, ki so živo mejo postrigli, eno gredo, 85 korakov dolgo in 10 korakov široko, za okrajno cesto iz celine izkopali, jarek iztrebili in nekaj dreves osnažili; 2. za mostič čez jarek, za zagrajo iz posamnih šrang pri okrajni cesti, za dvoje cepivne klešče ali škarje, ene stare nerabljeve in ene nove, za dve strugli in eno ročno žagico. Okolo tisoč dve do triletni divjakovi je darovala štaj. kmetijska družba, torej je mozirski magistrat samo vožnino za-nje plačal. Stroške za vse to cenijo izvedeni možje na 60 gld., ako se debelo računi. Opomniti moram, da z vsem tem nijsem v nikakoršno drugo dotiko prišel, kakor da sem z učenci vred drevesca cepil in sadil in velika drevesa snažil, da pri tem delu se za mene in učence iz zgoraj omenjenega pripomočka niti krajcar nij potrošil, kar tudi nij trebalo. (Konec prih.)

Opomenica.

Eksekutivne dražbe: 13. febr. Palkovo pos., 1128 gl. 40 kr., v Kranji — Poglišekovo, 520 gl., v Celji. — Smoletovo, v Sevnici. — 14. febr. Tomšičevo, v Bistrici. — Cigaletovo, v Idriji. — Požarjevo, v Senožeči. — Ditrihovo, 1324 gl., v Kranji.

Tuji.

18. febr.

Pri **Elefantu**: Baron Govera iz Gorice. — Golob iz Tržiča. — Hiršnik iz Ljubljane. — Hanus iz Prage. — Ihoman iz Dunaja. — Korenstein iz Pešte. — Mataje iz Kranja. — Pehkut iz Varaždina. — Majer iz Dunaja. — Kapus iz Kamne Gorice.

Pri **Mališu**: Sneman iz Dunaja. — Deiks iz Berna. — Šulkofski iz Dunaja. — Belon.

Listnica opravištv. G. dr. V. M. v Kraj. Od lani nij ostalo nič na dobro. Plačali ste do konca decembra. Letošnjo naročnino prejeli. Hvala! G. G. r v Čot. Vi ste naročeni do konca marca l. G. J. J. Maria Kulm. Vašo naročnino prejeli. Hvala! G. J. F. v Ptui. Vi ste naročeni do konca aprila l.

Dunajska borsa 10. februarja.

Enotni drž. dolg v bankovcih	69 gld. 50	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	72	90
1860 drž. posojilo	106	—
London	108	90
Kreditne akcije	332	75
Akcije narodne banke	1007	—
Napol.	8	67½
C. k. cekini	—	—
Srebro	107	75

Za svetovno razpostavo na Dunaji

se kupujejo lepi, dolgi **ženski lasje**; rumeni (blond), rdeči in sivi imajo prednostne cene in se lahko po pošti pošiljajo; tudi se sprejemajo posamezni kosi, in denar za-nje se takoj pošlje. (33—10)

Wilhelm Stutz,

v „Zvezdi“ (Sternallee), hiš. štev. 30 v Ljubljani.

Vsak dan presen droženi kvas

s poroštvom za izvrstno **kipivnost**, dunajski funt po 40 novih krajcarjev priporoča

mokarija Eduard Farkas-a

v Ljubljani na Jakopskem trgu štev. 148

(43—3)

v Boiczetta-jevi hiši.

Boril sem se in zmagal!

Stavil sem in dobil

po prejetem poduku gospoda profesorja računoslavlja

R. pl. Orlicé

znamenito terno.

Dunaj.

Johann Vicentowicz.

Popraševanja v zadevi njegovega izkazanega **poduka za loterijsko igro** odgovarja gospod profesor pl. Orlicé

Berlin, Wilhelmstrasse 5

voljno pripravljen

(47)

takoj in zastonj.

Turnske ure

(46—1)

najbolje konstruirane in jako dober kup, s 3letno garancijo in plačili v obrokih se vedno dobivajo pri izdelovalcu

Janez M. Pogatschnigg

Podnart-Kropa na Gorenjskem.

Zeló vesela

poročila

o ozdravljanji najrazličnejših bolezni.

Gospod dvorni založnik **JANEZ HOFF**, glavna zaloga,

Dunaj, Kolovratring št. 3,

poprej: Kärntnerring št. 11.

Brod (v Slavoniji) 12. aprila 1872. Veseli me, da vam morem poročati o dobrem uspehu Vaših sladovih izlečkov. Zlasti pa je sladova čokolada, katero sem večkrat vsled slabe prebave kot krepilno, lahko prebavljivo in slastno zdravilo z izvrstnim uspehom zavžival. Denes Vas prosim, da mi pošljete kakor hitro mogoče po poštnem povzetju en funt sladove zdravilne čokolade št. 1 in 2 zavitka sladovih bonbonov za prsa.

Dr. Schulhof, c. k. nadzdravnik.

Kostrin, 14 okt. Vaš izvrstni sladov izleček, ki ste mi ga zadnjič poslali, je zopet kakor že vedno, pokazal, svojo zdravilno moč pri mojem bolehnem telesu. Revmatična in čutniška bolezen je, hvala Bogu, vsled zavživanja zdravilnega sladove izlečka vedno bolj ponehala, in morem zopet z veseljem naprej službovati. (Novo naročnje.) **Konrad**, učitelj

Schönlünde, 7. decembra. Prosim, pošljite mi še 2 škatli Vaših tako izvrstnih praškov iz sladove čokolade. Uspehi nad vsem pričakanjem. **Julij Kögler**.

Se dobiva pravi v Ljubljani pri gg. Mart. Golobu in Ed. Mahru; v Vipavi pri g. Ant. Deperisu. (8—2)